Budget 2016

Miljø-, Klima- og Trafikudvalget

Temaforslag drift

Navn på tema: Afgræsning af kommunale arealer

Alternativ 1

1.000 kr.	2016	2017	2018	2019
Drift	330	330	330	330
Anlæg	400			
Finansiering				
I alt	**730**	**330**	**330**	**330**

Alternativ 2

1.000 kr.	2016	2017	2018	2019
Drift	250	250	250	250
Anlæg				
Finansiering				
I alt	**250**	**250**	**250**	**250**

Resume:
Kommunale grønne områder, primært naturarealer eller arealer til byudvikling eller ubestemte formål.

Afgræsning af arealerne som midlertidig eller permanent pleje, primært af de lettest tilgængelige og synlige arealer.

Sagsfremstilling:
Afgræsning med dyr er skånsom og effektiv naturpleje, der fremmer biologisk mangfoldighed på arealerne.

Afgræsning er især gavnlig for bestanden af insekter, krybdyr, fugle og lave blomstrende urter.

Græssende dyr er populært blandt borgerne, ikke mindst blandt børn.

Der er krav om registrering af og hyppigt tilsyn med dyrene. Dyrehold i byzone forudsætter dispensation fra gældende lovgivning.

Arealer, som kan være aktuelle at afgræsse er Galgebakken i Svendborg, naturareal ved Brændekovvej, arealer ved CETS-Svendborgvej 135, skoveng i Rantsausmindeskoven og naturareal ved Ryttervej.

Afgræsning af kommunale arealer sker i dag på Lille Eng ved Kogtved vandmølle, Skandsen Vindebyøre, naturareal ved Bregninge Kirke, naturareal på Rantzausmindevej og Ørkild Voldsted.

Det er undersøgt omkring krav og omkostninger til at etablere en kommunal bestand af dyr til afgræsning.
Af forhold der skal indregnes kan nævnes at dyrene skal registreres i det Centrale Husdyr Register, dagligt tilsyn også helligdage, dyrlæge og adgang til tørt leje hele året.
Landbrugsdrift er i dag ikke et aktuelt aktiviseringstilbud.

Det vurderes derfor som mest hensigtsmæssigt, at kommunen indgår græsningsaftaler med private, f. eks. jordbrugere, der har andre dyr eller med borgere, der danner et græsningslaug, dette er beskrevet som et alternativt forslag økonomisk.

For at skabe interesse for at afgræsse kommunes arealer vurderes det som nødvendigt, at der stilles indhegnede arealer til rådighed. Hvis områderne skal udvides vil det være nødvendigt med tilskud for at få interesserede dyreholdere til at varetage afgræsning.

Det er ikke nogen let opgave at finde interesserede dyreholdere, fordi dyrehold er forbundet med en stor arbejdsindsats. Formidling af kommunens tilbud er derfor vigtig.

Påvirkning på andre områder:
Ingen

Økonomi:

Alternativ 1:
Nedenstående er de skønnede omkostninger ved etablering af et kommunalt dyrehold.

Etableringsomkostninger	**Kr.**
Indkøb 30 får	30.000
Rundbuehal med inventar, vand og strøm (100 får)	340.000
Trailer til transport af får (brugt)	30.000
I alt	**400.000 kr.**

Årlige driftsomkostninger v. 100 får	**Kr.**
Tilsyn og pasning ½ årsværk, specialarbejder	175.000
Kørselsudgifter, bil, brændstof 50%	40.000
Dyrlæge	10.000
Foder	30.000
Klipning	10.000
Vedligeholdelsesomkostninger stald, strøm og vand	10.000
Indhegning, etablering af vand og strøm	75.000
Indtægter, salg af lam 40 stk. netto inkl. slagtning	-20.000
I alt årligt	**330.000 kr.**

Alternativ 2:
Forslag ved private forpagtere.

Interviews tyder på en vis interesse blandt de private forpagtere for at udvide afgræsningen på kommunale arealer mod, at kommunen betaler dem et tilskud på 4.000-5.000 kr. /ha år, svarende til 80.000-100.000 kr. årligt for 20 ha.

Hvis konsekvensen af, at der betales tilskud til nye græsningsaftaler bliver, at der også i fuldt omfang skal betales tilskud i de eksisterende græsningsaftaler, betyder det en årlig udgift på 75.000 kr.

Hertil skal lægges udgifter til rydning og hegning på 75.000 kr. årligt svarede til etablering af gennemsnitlig 1-2 arealer årligt.

De samlede udgifter ved en udvidelse af de afgræssede arealer med ca. 20 ha, kan derfor blive ca. 250.000 kr. årligt.

Der henvises i øvrigt til uddybende notat om afgræsning af kommunale arealer.

Notat om afgræsning af kommunale arealer

Status

Svendborg Kommune har i dag afgræsning med dyr som en del af naturplejen på følgende grønne områder (naturarealer):

Skansen Vindebyøre	10,0 ha	
Ørkild Voldsted	5,5 -	
Areal ved Bregninge Kirke	0,8 –	
Areal på Rantzasumindevej	2,1 –	
Lille eng ved Kogtved vandmølle	1,8 -	
I alt ca.		20,2 ha

Arealerne afgræsses med får eller kreaturer efter aftale mellem kommunen og private forpagtere. Kommunen har ikke selv dyr.

Kommunen stiller arealerne gratis til rådighed og betaler opsætning af hegn samt el- og vandforsyning. Forpagterne udfører mindre reparationsopgaver på hegn og øvrige installationer.

På Ørkild Voldsted betaler kommunen for afgræsningen, fordi det har været vanskeligt at finde en forpagter med får til det bynære areal, og fordi omkostningerne til anden vedligeholdelse af det fredede areal er store.

Udgifterne til afgræsning af de 20,2 ha. har været ca. 60.000 kr. årligt i gennemsnit. Udgiften er afholdt på driftsbudgettet for grønne områder.

Skånsom og effektiv naturpleje

Afgræsning med dyr er skånsom og effektiv naturpleje, der fremmer biologisk mangfoldighed på arealerne. Afgræsning er især gavnlig for bestanden af insekter, krybdyr, fugle og lave blomstrende urter.

Græssende dyr er populært blandt borgerne, ikke mindst blandt børn. Små indhegninger med kreaturer er ikke hensigtsmæssige.

Forudsætninger for flere kommunale arealer til afgræsning

Modellen for afgræsning har hidtil været græsningsaftaler med private, f. eks. jordbrugere, der har andre dyr eller borgere, der danner et græsningslaug.

Men det er en vanskelig opgave at finde interesserede dyreholdere, fordi dyrehold i lille skala ikke er rentabelt og forbundet med en stor arbejdsindsats i form af tilsyn og administration.

Afgræsning med kreaturer er upraktisk på mindre bynære arealer. Kreaturer trykker meget på små arealer og de er ikke publikumsvenlige, fordi der ikke kan sikres god afstand til dyrene.

Kreaturer forudsætter desuden langt mere erfaring med dyrehold end får (og geder).

Desuden er mange kommunale arealer små og ligger bynært, hvilket kan give problemer med undslupne dyr.

For at skabe interesse for at afgræsse kommunes arealer vurderes det som nødvendigt, at der stilles indhegnede arealer til rådighed.

Mulige nye arealer til afgræsning

Afgræsning af arealerne som midlertidig eller permanent pleje, primært af de lettest tilgængelige og mest synlige arealer.

Kommunale grønne områder, primært naturarealer samt kommunale arealer til byudvikling eller ubestemte formål.

I de grønne områder samler interessen sig om de større naturområder, hvor afgræsning ikke er konflikt med andre aktiviteter. Mulige områder til afgræsning kan være:

Galgebakken i Svendborg	1,4 ha		
Del af grønt område ved Ollerup Sø	1,0 -		
Rantzausmindeskoven, skoveng		0,4 -	
Sofielundskoven, skoveng	0,4 –		
Søvange Gudme		0,4 –	
Naturareal ved Ring Nord	1,6 –		
Naturareal på Rantzausmindevej		0,5 -	
Naturareal i på Assensvej i Kirkeby		1,0-	
I alt ca.			4,6 ha.

Kommunale arealer, der er udlagt til byudvikling eller ubestemte formål.

Hovedparten af de større arealer er bortforpagtet til landbrugsdrift, men der mulighed for afgræsning på følgende steder:

Svendborgvej 135		1,3 ha.	
Areal på Brændeskovvej	1,7 –		
Areal på Linkenkærsvej		1,3 –	
Naturareal ved Lehnskov Strand *		2,6 -	
I alt ca.			6,9 ha.

*Administreres af Sydfyns Erhvervsforskole.

Listerne er ikke fuldstændige.

Krav til dyrehold (uddrag)

Der er krav om registrering af dyrene i det Centrale Husdyr Register (CHR).

Der skal være jævnligt tilsyn med dyrene, periodevis dagligt tilsyn, også i weekender og på helligdage.

Mindst en gang om året skal dyrene tilses af dyrlæge.

Dyrehold i byzone forudsætter dispensation. Dispensation skal i høring blandt naboer til arealet.

Der foretages miljøtilsyn på erhvervsmæssigt dyrehold, kommunen er myndighed, samt tilsyn fra Fødevarestyrelsen.

Dyr, der går ude hele året skal have adgang til tørt leje (læskur). Alle dyr skal kunne hvile på samme tid.

Der skal være adgang til rent drikkevand.

Mulighed for etablering af kommunalt dyrehold

Der har tidligere været kommunalt dyrehold (får) til afgræsning som et projekt under Tilbudscenter Danmarksvej.

Tilbudscenteret har oplyst, at landbrugsdrift ikke er et aktuelt aktiveringstilbud.

Udgifter ved etablering af kommunalt dyrehold

Der er beregnet et overslag over udgiften til afgræsning med får (geder).

Udvidelse af afgræsningen med kreaturer er kun aktuel på nogle få større arealer, >2 ha., der ligger i god afstand fra bymæssig bebyggelse.

Der er både etableringsomkostninger og løbende årlige driftsomkostninger. Etableringsomkostningerne er udgifter til køb af dyr, vinterstald m. inventar og trailer til transport af dyr.

De løbende årlige udgifter er f. eks. lønudgifter, kørselsudgifter og udgifter til foder, klipning, dyrlæge og indhegning af arealer. Der indtægter fra salg af lam.

Der er ved beregning af etableringsomkostningerne forudsat indkøb af 30 moderfår, der efter 3 år kan blive til en bestand på ca. 100 får, der kan afgræsse ca. 20 ha.

Etableringsomkostninger	**Kr.**
Indkøb 30 får	30.000
Rundbuehal med inventar, vand og strøm (100 får)	340.000
Trailer til transport af får (brugt)	30.000
I alt	**400.000 kr.**

Årlige driftsomkostninger v. 100 får	**Kr.**
Tilsyn og pasning ½ årsværk, specialarbejder	175.000
Kørselsudgifter, bil, brændstof 50%	40.000
Dyrlæge	10.000
Foder	30.000
Klipning	10.000
Vedligeholdelsesomkostninger stald, strøm og vand	10.000
Indhegning, etablering af vand og strøm	75.000

Indtægter, salg af lam 40 stk. netto inkl. slagtning	-20.000
I alt årligt	**330.000 kr.**

Alternativ løsning med betaling af tilskud til afgræsning af kommunale arealer.

Interviews tyder på en vis interesse blandt de private forpagtere for at udvide afgræsningen på kommunale arealer mod, at kommunen betaler dem et tilskud på 4.000-5.000 kr. /ha år, svarende til 80.000-100.000 kr. årligt for 20 ha.

En mulighed er også, at kommunen køber dyr og låner dem ud til de private forpagtere.

Hertil skal lægges udgifter til rydning og hegning på 75.000 kr. årligt svarede til etablering af gennemsnitlig 1-2 arealer årligt.

Hvis der skal afgræsses flere kommunale arealer (20 ha) ved tilskud til private dyreholdere vil udgiften således beløbe sig til i alt ca. 175.000 kr. årligt.

Hvis konsekvensen af, at der betales tilskud til nye græsningsaftaler bliver, at der også i fuldt omfang skal betales tilskud i de eksisterende græsningsaftaler, betyder det en årlig udgift på 75.000 kr.

De samlede udgifter ved en udvidelse af de afgræssede arealer med ca. 20 ha. kan derfor blive ca. 250.000 kr. årligt.